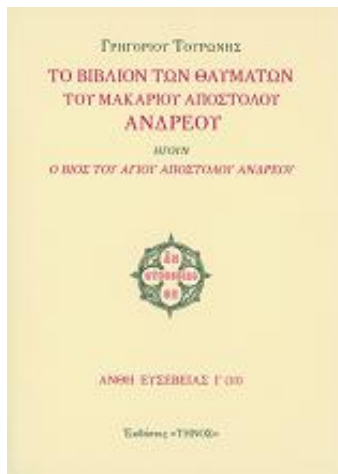

Το βιβλίο των θαυμάτων του μακαρίου Αποστόλου Ανδρέου (Γρηγορίου Τουρώνης)

Categories : [BIBΛΙΑ](#)

Date : 18 Δεκεμβρίου, 2008

Εισαγωγή, μετάφρασις, σχόλια υπό των πατέρων της [ιεράς Μονής Χρυσοποδαριτίσσης](#) - Νεζερών

Εκδόσεις «[ΤΗΝΟΣ](#)» 2008

Σειρά «[ΑΝΘΗ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ](#)» Ι' (10)

ΕΚ ΤΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Κατά κανόνα, οι ιερές μορφές, οπού έζησαν πλησίον μεγάλων Αγίων, στερούνται βιογραφίας. Είτε ο απόλυτος θαυμασμός τού ύψους της πολιτείας των μεγάλων Αγίων, είτε η απόλυτος βεβαιότης ότι η ζωή των περίξ αυτών Αγίων ήταν γνησία

έκφρασις του βίου των μεγάλων, εμετρίασε την προθυμίαν των συγγραφέων δια την σύνταξιν «του βίου και της πολιτείας» των μικροτέρων Αγίων. Κατ' αυτόν τον τρόπον, ενώ διαθέτομε σπουδαιότατον «Βίον» δια τον όσιον Παχώμιον τον Μέγαν, ή τον όσιον Ευθύμιον τον Μέγαν, ή τον όσιον Σάββαν τον Ηγιασμένον, ή τον όσιον Βενέδικτον, κ.ά., αδυνατούμε να παρουσιάσωμεν επαρκή βιογραφικά στοιχεία των Αγίων μαθητών και διαδόχων αυτών. Το αυτό, και μάλιστα μετ' εμφάσεως συνέβη και εις την περίπτωσιν των αγίων Αποστόλων και του Κυρίου Ιησού Χριστού, του έχοντος το πλήρωμα της αγιότητος. Όπως χάνεται η παρουσία τών αστέρων τού ουρανού επί τη παρουσία τού ηλίου, ούτω και ο βίος τών Αποστόλων ωχριά και χάνεται επί τη παρουσία του νοητού φωτός του Ηλίου της Δικαιοσύνης.

Η ζωηρά αίσθησις της παρουσίας του Κυρίου και η εναγώνιος προσδοκία της όσον ούπω ερχομένης βασιλείας τού Θεού, συνέστειλε τον κάλαμον των χριστιανών λογίων της αποστολικής εποχής, και απετράπη η συγγραφή ολοκληρωμένων Βίων τών αγίων Αποστόλων. Αντιθέτως οι αιρετικοί, προς διαφοροποίησιν αυτών από της Εκκλησίας, λαμβάνοντες αυθεντικές πληροφορίας εκ της εκκλησιαστικής παραδόσεως, συνέταξαν εκτενείς βιογραφίας τών Αποστόλων. Εις τα κείμενα αυτά, οπού απέβλεπαν εις την διάδοσιν της αιρετικής διδασκαλίας, επιχειρείται ανάμειξις των αιρετικών κακοδοξιών προς τα αληθή βιογραφικά στοιχεία.

Όμως, επελθούσης της ειρήνης, μετά την διακήρυξιν του «Ενδίκτου των Μεδιολάνων» περί ανεξιθρησκείας, το 314 μ.Χ. υπό του Μεγάλου Κωνσταντίνου, οι χριστιανοί συγγραφείς, οι διδάσκαλοι και οι επίσκοποι της Εκκλησίας ήρχισαν ολίγον κατ' ολίγον, επιδεικνύοντες ενδιαφέρον όχι μόνον δια την καλήν ομολογίαν και το δι' αίματος μαρτύριον τών αγιασθέντων μελών τής τοπικής αυτών Εκκλησίας, αλλά και δια τους βίους εκείνων, οι οποίοι εγένοντο μάρτυρες της ζωής και της αναστάσεως του Χριστού, δηλαδή των αγίων Αποστόλων. Όμως, τότε διεπίστωσαν ότι «των μακαρίων Αποστόλων ουδείς βίους ανεγράψατο ασιώς» (Επιφανίου μονάχου - PG 120, 216C), διότι κατά τους πρώτους εκείνους χριστιανικούς αιώνας, εκτός των θεοπνεύστων βιβλίων τής Καινής Διαθήκης, ελάχιστα γραπτά μνημεία μάς παρέχουν βιογραφικής πληροφορίας περί των Αποστόλων, δίχως να διανθίζονται και από αιρετικές διδασκαλίας, ικανάς να καταστούν εμπόδιον εις την σωτηρίαν τών πιστών.

Αντελήφθησαν, λοιπόν, ότι η διάδοσις των αποστολικών «Βίων», ως είχαν κατ' εκείνην την στιγμήν, ενεθουσίαζε μεν και συνεκίνηει ιδιαιτέρως τους πιστούς, αλλά τα κείμενα αυτά απείχον της αληθείας και δεν ανταπεκρίνοντο εις την πρωτίστην και κυρίαν αποστολήν τής Εκκλησίας, δηλαδή την ομολογίαν τής πίστεως. Οι «Βίοι» εκείνοι, οι οποίοι επεκράτησε να ονομάζονται «Πράξεις», ήσαν μεν τερπνά μυθιστορήματα προσφιλέστατα εις τον λαόν, διασώζοντα ιστορικά στοιχεία και σπέρματα αληθείας, αλλά δεν ήσαν η αλήθεια· ήσαν μεν ηθοπλαστικά κείμενα και επιπόλαια ποιμαντικά εγχειρίδια αποβλέποντα εις την εφήμερον στήριξιν των χριστιανών, αλλά δεν ήσαν η ομολογία τής πίστεως· δι' αυτό και οι Πατέρες απεφάσισαν ότι «δει ως αληθώς εκκαθαίρειν, κατά το γεγραμμένον, τους λίθους εκ της οδού, ίνα μη το θεόλεκτον ποίμνιον προσκόπη» (Ιωάννου Α' Θεσσαλονικής,

Ομιλία).

Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΥΣ

Ένας εξ αυτών, οπού απεφάσισαν την συγγραφήν ενός αυθεντικού αποστολικού «Βίου», είναι ο μέγας ιστορικός και εκκλησιαστικός συγγραφεύς Γρηγόριος επίσκοπος Τουρώνης.

Ο Γρηγόριος υπήρξε γόνος αριστοκρατικής Γαλατικής οικογενείας, κατά την εποχήν της υπό φραγκικήν κυριαρχίαν Γαλλίας. Εγεννήθη εις την Ωβέρνην τη λ' (30) Νοεμβρίου του έτους 538/9, και εκοιμήθη τη ιζ' (17) Νοεμβρίου του 593/4.

...

...Εις το επισκοπικόν σχολείον της Ωβέρνης έλαβε μίαν μόρφωσιν αποκλειστικώς εκκλησιαστικήν, αποκτών μίαν βαθείαν γνώσιν τών ιερών Γραφών.

Ο Γρηγόριος χειροτονήθη διάκονος το έτος 563, και το 573 χειροτονήθη επίσκοπος Τουρώνης, μιας εκ των αρχαιοτέρων Γαλατικών επισκοπών, σεμνυνομένης δια τον μέγαν επίσκοπον αυτής, τον πασίγνωστον άγιον Μαρτίνον (+397 μ.Χ.). Διεκρίθη δια την ευσέβειαν, την ορθόδοξον θεολογίαν του και την καθαρότητα του βίου του, εμμένων εις την αποκαλυφθείσαν αλήθειαν της Εκκλησίας και λέγων: «Εκείνο μόνον σπουδάζω, ίνα διαφυλάξω άνευ τινος παραφθοράς ή δισταγμού καρδίας ό,τι κηρύσσεται εν τη Εκκλησία ως πίστις...».

Χαρακτηριστική είναι και η ομολογία αυτού έναντι του ηγεμόνος Χιλπερίκου, όταν εκείνος προσεπάθησε να επιβάλη εις τον λαόν τας αιρετικές (αρειανικές) απόψεις του περί της Αγίας Τριάδος. Έτσι, όταν ο Χιλπερίκος εξέθεσεν εις αυτόν τι είχε γράψει επί του θέματος, λέγων: «Ούτως επιθυμώ, συ και οι επίλοιποι διδάσκαλοι της Εκκλησίας να πιστεύητε!», ο Γρηγόριος απήντησε: «Αυτήν την καταλειφθείσαν πίστιν, βασιλεύ, πρέπει να ακολουθής, την οποίαν εις ημάς, μετά τους Αποστόλους, άλλοι διδάσκαλοι της Εκκλησίας κατέλιπον' την οποίαν εδίδασκον ο Ιλάριος και ο Ευσέβιος, και την οποίαν εις το βάπτισμα ωμολόγησας...».

Ο Γρηγόριος Τουρώνης διέπρεπεν ως εκκλησιαστικός και ιστορικός συγγραφεύς, εκτιμώμενος ιδιαιτέρως δια την αξίαν των έργων αυτού, οπού κατ' ουσίαν αποτελούν αγιολογικές συλλογάς περιέχουσας πάμπολλα θαύματα Αγίων.

...

Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ

Ο Γρηγόριος ηθέλησε να γράψη το βιβλίον των θαυμάτων τού αποστόλου Ανδρέου, διότι συνέπεσεν η ημέρα της γεννήσεώς του εις τον κόσμον αυτόν με την «γενέθλιον

ημέραν τού μάρτυρος» αποστόλου Ανδρέου, δηλαδή την ημέραν τού ενδόξου δια σταυρού μαρτυρίου του, την λ' (30) Νοεμβρίου. Προς υλοποίησιν του σκοπού αυτού εχρησιμοποίησεν, εν λατινική μεταφράσει, το «Μαρτύριον του αγίου Αποστόλου Ανδρέου», γεγραμμένον υπό των πρεσβυτέρων και διακόνων των Εκκλησιών της Αχαΐας, και τις «Πράξεις Ανδρέου», όχι εις μίαν αλλά εις περισσοτέρας παραλλαγάς, δια να έχη την δυνατότητα της κριτικής προσεγγίσεως της ιστορικής αληθείας. Τα κείμενα αυτά, δηλαδή αι πηγαί τού έργου τού Γρηγορίου Τουρώνης, ή λαυθάνουν κάπου ή εχάθησαν οριστικώς, ούτως ώστε σήμερον δεν είναι όλα γνωστά. Όμως, οι μελετηταί συμπεραίνουν ότι ήσαν γνωστά εις άλλον συγγραφέα ενός εγκωμιαστικού Βίου τού Πρωτοκλήτου, τον Νικήτα Παφλαγόνα (I' αιών), ο οποίος δεν εγνώριζε μεν το σύγγραμμα του Γρηγορίου, συμπίπτει όμως κάποτε μετ' αυτού λόγω της χρησιμοποιουμένης πιθανώς κοινής πηγής.

Απεδέχετο ο επίσκοπος της Τουρώνης την εν πολλοίς τεκμηρίοις πεποίθησιν της Εκκλησίας, ότι εις τας λεγομένας «Πράξεις» κάποιων εκ των αγίων Αποστόλων, εν οίς και του Ανδρέου, συμπεριελήφθησαν μεν αι αυθεντικάί, ιστορικάί μαρτυρίαί, διηρηθισμέναί όμως δι' αιρετικών διδασκαλιών, ιδιαιτέρως μάλιστα των Μανιχαίων και των Γνωστικών. Οι Πατέρες τής Εκκλησίας, όπως ο Αυγουστίνος και ο Επιφάνιος Κύπρου, εμέμφοντο τα κείμενα αυτά, όχι δια τας ιστορικάς των πληροφορίας, αλλά δια τας αιρετικάς δοξασίας των. Η ιστορική αλήθεια τών κειμένων αυτών προσεφέρετο πλέον αναμειγμένη μετά της θεολογικής πλάνης εκείνων, όπου «ηστόχησαν περί την αλήθειαν» (Β' Τιμ. β', 18).

Ούτως, ο Γρηγόριος Τουρώνης αντιλαμβανόμενος ορθώς ότι τα κείμενα αυτά αντί τιμής, αισχύνην προξενούν εις τον πεφιλημένον αυτού Άγιον, ανέλαβεν αυτόκλητος την συγγραφήν ενός ιστορικού Βίου τού Πρωτοκλήτου, εμπεριέχοντα όλας τας επιβεβαιωμένας ιστορικάς πληροφορίας τών τοπικών Εκκλησιών, αλλά υπό την απλοϊκήν μορφήν τής εκθέσεως των θαυμάτων αυτού. Κατ' αυτόν τον τρόπον, ο Βίος αυτός ομοιάζει κατά πολύ προς την αφήγησιν των ιερών Ευαγγελίων, τα οποία διηγούμενα κυρίως τα θαύματα του Σωτήρος, παρουσιάζουν επακριβώς τον επί γης ιστορικόν αυτού Βίου, αλλά και μούν τον αναγνώστην εις την εμπειρίαν τής Εκκλησίας, ότι όντως «θαυμαστός ο Θεός εν τοις Αγίοις αυτού».

Ο Βίος αυτός του αποστόλου Ανδρέου είναι το αρχαιότερον εκκλησιαστικόν ιστορικο-αγιολογικόν κείμενον περί του Πρωτοκλήτου (στ' αιών). Μερικούς αιώνας αργότερα, ο ιερομόναχος της εν Κωνσταντινουπόλει μονής τών Καλλιστράτων Επιφάνιος (αρχάς Θ' αιώνος), και μετ' αυτόν ο Νικήτας ο Παφλαγών (885-950 π.) συνέταξαν εγκωμιαστικούς λόγους εις τιμήν τού Πρωτοκλήτου, όπου υπάρχουν πλήθος βιογραφικών πληροφοριών περί του Αποστόλου.

Το πρωτότυπον λατινικόν κείμενον του Γρηγορίου Τουρώνης εδημοσιεύθη αρχικώς υπό του M. Bonnet, ανεδημοσιεύθη δε προσφάτως μετά γαλλικής μεταφράσεως υπό του J.-M. Prieur...

Εις την παρούσαν έκδοσιν, εκτός του λατινικού αυτού κειμένου και της ελληνικής μεταφράσεώς του, δημοσιεύεται και ικανός αριθμός σημειώσεων και σχολίων, προκειμένου να φανερωθή η συμφωνία των τριών ανωτέρω βιογράφων τού αγίου Αποστόλου Ανδρέου και να αποδειχθή η ιστορικότης τού κειμένου τού Γρηγορίου Τουρώνης, εφ' όσον οι μετ' αυτόν συγγράψαντες, αγνοούντες το ιδικόν του κείμενον, συνέπεσαν εν πολλοίς.

Παρά ταύτα, η μεγαλύτερα σύμπτωσις των βιογράφων τού αποστόλου Ανδρέου τού Πρωτοκλήτου είναι ότι αποδεικνύουν τούτον όντως Άγιον, δηλαδή πανίσχυρον προστάτην τής Εκκλησίας, αναπληρωτήν των υστερημάτων των παθημάτων του Χριστού. Μετά την Πεντηκοστήν, η πορεία της ζωής τού αποστόλου Ανδρέου, ως ήδη σεσωσμένου, έχει ένα σκοπόν' την επέκτασιν της σωτηρίας, της οποίας αυτός ήτο ήδη μέτοχος και φορέυς' την εξολόθρευσιν του Σατανά και την νίκην του Θεού εφ' όλης της κτίσεως, δια της χάριτος, η οποία απέρρευσε από του Σταυρού του Θεανθρώπου Ιησού Χριστού. Με τους νοητούς οφθαλμούς προσηλωμένους εις τον Κύριον, τον εξελθόντα ίνα νικήση την αμαρτίαν και τον θάνατον, ο απόστολος Ανδρέας απεδέχθη μετά χαράς και ευγνωμοσύνης τον ιδικόν του σταυρικόν θάνατον ως δώρον του Θεού, ως συμμετοχήν του εις το μυστήριον του Σταύρου, ως συμμετοχήν του εις το έργον της αγάπης τού Θεού προς υπερνίκησιν των δυνάμεων της κακίας και της αποστασίας τού κόσμου.

Όμως ο Γρηγόριος Τουρώνης, ως γνήσιος εκφραστής τής Ορθοδόξου θεολογίας, **παραλλήλως προς τα καθ' ημέραν πάθη τού αγίου Ανδρέου, παρουσιάζει την θαυματουργικήν αυτού χάριν και δύναμιν**. Ευθύς δε, μετά το δια Σταυρού ένδοξον αυτού τέλος, αναφέρεται εις την θαυματουργόν χάριν τού τάφου αυτού εντός τού ιερού ναού αυτού, παρά τον αιγιαλόν της πόλεως των Πατρών. Ούτω πως φανερώνει ότι **τα βάσανα, αι συμφοραί και ο θάνατος δεν είναι το τέλος, η κατάληξις και ο σκοπός της ζωής του πιστού, αλλά η μοναδική οδός η φέρουσα εις την δόξαν της αναστάσεως και της Βασιλείας τού Θεού**.

«Το βιβλίον των θαυμάτων τού μακαρίου αποστόλου Ανδρέου», οπού δια πρώτην φοράν μεταφράζεται και εκδίδεται εις την ελληνικήν σήμερον (Εις την παρούσαν έκδοσιν κατεβλήθη προσπάθεια, ώστε η ελληνική μετάφρασις να διασώζη, εν τινι μέτρω, το ύφος της παραδεδομένης εκκλησιαστικής γλώσσης), δια της περιγραφής των θαυμάτων προσφέρει εις τον αναγνώστην πτερά βεβαίας ελπίδος, διότι τον μυεί εις την υπέρβασιν της εφημέρου δραματικότητος της επιγείου ζωής και εις την προσέγγισιν της δόξης της αιωνιότητος, όπου **αι δυνάμεις τού σκότους τού Διαβόλου μονίμως νικώνται υπό της αγαθότητος του Θεού**.

[Αρχιμανδρίτης Νικόδημος,](#)

ηγούμενος της ιεράς Μονής Παναγίας

της Χρυσοποδαριτίσης - Νεζερών.

**ΤΙΤΛΟΙ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ**

- Α' Περί του αποστόλου Ματθαίου και των συμβάντων εις την Μυρμιδόνα
- Β' Περί του αναβλέψαντος τυφλού
- Γ' Περί του αναστάντος δούλου
- Δ' Περί του νεαρού Σωστράτου, του κατηγορηθέντος υπό της μητρός του Ε' Περί του Κρατίνου, του υιού και της συζύγου αυτού
- ΣΤ' Περί των επτά δαιμόνων, των εκ της Νικαίας διωχθέντων
- Ζ' Περί του αναστάντος νεκρού
- Η' Περί της καταπαύσεως του κλύδωνος της θαλάσσης
- Θ' Περί των καταπλαγέντων στρατιωτών
- Ι' Περί των εν πλω πιστευσάντων
- ΙΑ' Περί του γάμου τών τέκνων
- ΙΒ' Περί του Εξούου και των γονέων αυτού
- ΙΓ' Περί του παραλύτου υιού του Καρπιανού
- ΙΔ' Περί του αναστάντος νεκρού
- ΙΕ' Περί του ιαθέντος υιού του Μειδίου, των υπηρετών αυτού και άλλων ασθενών
- ΙΣΤ' Περί της ιαθείσης παραλύτου θυγατρός τινος
- ΙΖ' Περί του εκβληθέντος δαιμονίου
- ΙΗ' Περί του ανθυπάτου Βηρίνου και των αναστάντων υιού και στρατιώτου αυτού